O'ZBEKISTONDA ILM-FAN VA TA'LIM: INNOVATSIYA VA TADQIQOT

RESPUBLIKA KONFERENSIYA MATERIALLARI

TOSHKENT - 2020

«SCIENTIFIC PROGRESS» MARKAZI

«O‘ZBEKISTONDA ILM-FAN VA TA’LIM: INNOVATSIYA VA TADQIQOT»

RESPUBLIKA KONFERENSIYA MATERIALLARI

KONFERENSIYA YO‘NALISHLARI:

1. **Aniq fanlar sohasidagi erishilgan yutuqlar**
2. **Tabiiy fanlarni rivojlantirish masalalari**
3. **Tarix va ijtimoiy-gumanitar fanlarning rivojlanishi**
4. **Tilshunoslik va adabiyotshunoslikning dolzarb masalalari**
5. **Pedagogika va psixologiya sohasidagi yutuqlar**

***Izoh:* To‘plamga kiritilgan materiallarning to‘g‘riligi va haqqoniyligi uchun mualliflarning o‘zi shaxsan javobgar hisoblanadi**

(TELEGRAM RASMIY KANALI: @online_conference_materials)

Ta’sischi: N.Shayxislamov
To‘plam 88 betdan iborat

TOSHKENT – 2020

САНОАТ КОРХОНАЛАРИ ИҚТИСОДИЙ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БИЛАН БОҒЛИҚ МУАММОЛАР

Уктамов Хусниддин Фахриддинович,
Тошкент давлат иқтисодиёт университети, "Иқтисодий хавфсизлик" кафедраси ассистенти

Аннотация. Ушбу мақолада саноат корхоналари иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ назарий, ҳуқуқий ва амалий муаммолар кўрсатилган ва уларни ечимлари таҳлил қилинган. Шунингдек,ушбу мақолада COVID-19 пандемияси шароитида корхоналарни иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш йўллари бўйича таклифлар берилган.

Калит сўзлар: саноат корхоналари, хавфсизлик, иқтисодий хавфсизлик, иқтисодий хавфсизликни таъминлаш, ҳуқуқий ва амалий муаммолар, COVID-19 пандемияси, концептуал йўналишлар.

Тараққиётнинг ҳозирги босқичида саноат корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш муҳим аҳамиятга эга вазифа ҳисобланади. Негаки, иқтисодиётнинг хавфсизлиги ижтимоий-иқтисодий масалаларга доир қарорларни қабул қилиш учун асос бўлиб хизмат қилади. Иқтисодий тизимдаги ҳар қандай ўзгариш турли хавф-хатар ва таҳдидлар намоён бўлиши билан биргаликда кечади. Саноат корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлиги билан боғлиқ назарий муаммоларга қуйидагиларни киритиш мумкин: иқтисодий адабиётларда хавфсизлик тизимининг, улар таркибида иқтисодий хавфсизликнинг ўрни ва аҳамияти очиб берилмаганлиги; иқтисодий хавфсизлик тушунчаси ва унинг турлари бўйича мамлакатимиз олимлари ўртасида ҳамон бир тўхтамга келинмаганлиги; иқтисодий хавфсизликнинг мамлакат, ҳдуд, хўжалик юритувчи субъектлар, ҳар бир шахс бўйича илмий асосланган табақаланган тизимининг ишлаб чиқилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш тамойилларининг етарли даражада асосланмаганлиги; корхоналар иқтисодий хавфсизлигини таъминлашнинг асосий вазифалари иқтисодий адабиётларда етарли даражада ёритилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш бўйича концептуал йўналишларнинг ишлаб чиқилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш масалалари фаннинг йўналиши сифатида шаклланмаганлиги кабиларни киритиш мумкин.

Саноат корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлашнинг ҳуқуқий муаммоларига қуйидагиларни киритиш мумкин: корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш ўта муҳим аҳамиятга эгалигидан қатъий назар, мамлакатимизда ҳамон "Иқтисодий хавфсизлик тўғрисида"ги қонуннинг ишлаб чиқилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш бўйича ҳар бир корхонанинг хусусиятларидан келиб чиққан ҳолда, меъёрий ҳужжатлар мажмуасининг ишлаб чиқилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш бўйича ташкилий-таркибий тизимнинг ишлаб чиқилмаганлиги кабиларни киритиш мумкин.

COVID-19 пандемияси шароитида саноат корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш бўйича ўз ечимини кутаётган амалий муаммоларга қуйидагиларни киритиш мумкин: корхоналар иқтисодий хавфсизлигини баҳолаш бўйича кўрсаткичлар тизимининг ишлаб чиқилмаганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигига таъсир этувчи омиллар тизимининг аниқланмаганлиги ва улар таъсирини ҳисоблаш усулларининг ишлаб чиқилмаганлиги эвазига хавфсизликни таъминлаш бўйича ички имкониятларнинг ишга солинмаётганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлашга кетадиган харажатларнинг алоҳида ҳисобга олинмаётганлиги, натижада уларга кетаётган харажатлар самарадорлигини баҳолаш имкониятининг очиб берилмаётганлиги; корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш хизматининг бир тизимга келтирилмаганлиги ва уларни бошқариш масалаларининг тўлиқ ечилмаганлиги каби муаммоларни киритиш мумкин.

COVID-19 пандемияси шароитида саноат корхоналарнинг иқтисодий хавфсизлиги билан боғлиқ мазкур муаммолар тизимида иқтисодий хавфсизликнинг ўрни ва аҳамияти катталигидан келиб чиқиб, саноат корхонанинг иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш бўйича янги концептуал йўналишлар тавсия қилдик:

- корхона ҳудудини қўриқлаш тизимини мукаммаллаштириш ва уларни замонавий техник воситалар билан таъминлаш;
- корхона мулкини (асосий воситалар, товар захиралари, хом ашё ва материаллар, ярим фабрикатлар, тайёр маҳсулотлар кабилар) асраш тизимини яратиш ва уни муттасил такомиллаштириб бориш;
- корхоналар мулкини ташиш жараёнида хавфсизликни таъминлаш масаласини замонавий талаблардан келиб чиққан ҳолда такомиллаштириш;
- корхоналарнинг ахборот ва илмий-техник хавфсизлигини таъминлашни такомиллаштириш;
- корхона раҳбарияти ва мулк эгаларининг хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ тадбирларни ишлаб чиқиш ва такомиллаштириш;
- корхонада содир бўладиган ўғрилик ва кўпорувчилик билан боғлиқ ҳодисаларнинг ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга тезлик билан етказиш тизимини такомиллаштириш;
- корхонага кириш-чиқишнинг оптимал режимини жорий қилиш;

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Экономическая безопасноеь России: Общий к\ре: Учебник/ Под ред. В. К. Сенчаюва. - М.: Дело, 2005. - 896 с.

2. Усенко А.М. Диагностика финансовых оиношений коммерческих оршшваций с контрагентами / А.М. Усенко//Финансовые исследования. - 2013. -Л» 1 (38). - С. 55-59

3. *Uktamov H.F.* Problems of Evaluation and Procuring Economic Security At Enterprises. Asian Journal of Technology & Management Research. Vol.10 – Issue: 01 [Jun-2020].

4. Уктамов Х.Ф. Роль эконометрического моделирования в обеспечения устойчивого экономического роста страны. Молодежь в науке: новые аргументы новые аргументы 2018 й. 16-феврал

M U N D A R I J A

M U N D A R I J A			
1	Nazirov N.N. Tashmurodov U.B.	A methodology for applying the terminology of the railway industry in a ten-step conversation	3
2	Убайдуллаева Ш.А.	Туркистон тиббиётининг йўлга қўйилишида Гулсун Асфандиёрованинг ўрни	5
3	Mahkamova M.X.	Ta'limni tubdan isloh qilish va pedagogik mahoratni oshirishda o'ziga xos usullar	9
4	Sohibova N.S.	Dars jarayonida interfaol usullarni qo'llash samaradorligi	11
5	Dadaboyeva S.Y.	Maktabda ona tili darslarini o'qitish	14
6	Orziyeva Sh.B.	Savodga o'rgatishda yangi pedagogik g'oyalardan foydalanish	16
7	Rahimova Sh.	Boshlang'ich sinf o'qituvchisining metodik tayyorgarligi	18
8	Atabayeva S.A.	Ilmparvar ajdodlarga munosib avlod bo`laylik	20
9	Ярматов Ш.Р.	Жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишнинг ўқувчилар ҳаётидаги аҳамияти	22
10	Тоштемирова Г.Т.	Бошланғич синф ўқувчиларининг китобхонлик маданиятини шакллантиришнинг потенциал имкониятлари	24
11	Hayitova F.B. Jamilov J.H.	Buyuk sarkarda Aleksandrning harbiy yurishlardagi muvaffaqiyat kaliti	26
12	Уктамов Х.Ф.	Саноат корхоналари иқтисодий хавфсизлигини таъминлаш билан боғлиқ муаммолар	28
13	Safarov U.I.	O'zgarmas tok uzatmali teplovozlarning tortuv elektrdvigatellarini magnit maydonini suyashtirish tizimini takomillashtirish	31
14	Erkinova S.Z.	Chet tili darslarida mustaqil ta'limni joriy etish va undagi dolzarb muammolar	34

15	Azizova F.I.	O'zbek tilida olmosh tarkibli iboralarning badiiy asarlardagi jozibasi	38
16	Xolmatov I. Xolmatova H.	G'afur G'ulom ijodi tarjimonlik faoliyati	40
17	Raxmatov S.S. Xoliqov B.A.	Avtomobil yo'larida bo'ylama shovqin tasmasi	42
18	Bo'riyeva R.O. Shofiyev O.	"Boburnoma"da joy nomlariga oid so'zlarning qiyosiy tahlili	46
19	Javxarova N.S.	Biologiya darslarida innovatsion texnologiyalardan foydalanish – bu ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish vositasidir	48
20	Xolboyeva A.A.	Matematika darslarida masala va mashqlar xususiyatlariva ularni nazariy darslarda qo'llash	50
21	Xolmatov I. Xolmatova H.	Said Ahmad ijodi	52
22	Нишанов Б.Т.	Жиноятчи психологиясини ўрганишнинг ахамияти	54
23	Зухуров К.З.	Макроиқтисодий барқарорликни янада мустаҳкамлаш ва солик тизимининг ривожланишида самарали солиқ маъмурчилигини ташкил этиш таҳлили	59
24	Қулмаматова Х.	Технология дарсларида схемалардан фойдаланиш	62
25	Олимов М. Б. Жаникулова З.М.	Абдурауф Фитрат ижодида тарихий шахслар	64
26	Mashrabova B.N.	The usage of idiomatic expressions and language economy in the process of translations	67
27	Kholikova D.K.	Amir Temur's great contribution to the development of science	70
28	Сафарова З.Т. Тагаева М.Б. Музаффарова Д.	Разработка методов повышения устойчивости растений к засоленным почвам Приаралья	73

29	Nabijonov O.G.	Tadbirkorlarning innovatsion salohiyati va davlatning innovatsion strategik funksiyasi	78
30	Худайберганов Т.Ф. Нурмухамедов Т.Р.	Таълим тизимида 3D моделларни яратиш ва жорий этишда SOLIDWORKS дастуридан фойдаланиш	81
31	Axatov S.A.	Mustafo Cho’qayev - mustaqillik kurashchisi	84